

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI

PLANLAMA PROGRAMLAMA VE KOORDİNASYON BİRİMİ

İRLANDA ZİYARETİ DÖNÜŞ RAPORU

OKA

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI
MIDDLE BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

İRLANDA ÜLKE PROFİLİ

İrlanda Cumhuriyeti, Avrupa'nın kuzeybatısında 70.282 km²'lik bir alanda bulunmakta olup, İrlanda adasının altıda beşini kapsamaktadır. Atlantik Okyanusu'nda izole bir konumda olan İrlanda, bu konumu nedeniyle tarih boyunca komşusu olan Birleşik Krallık ile yakın bir ilişki içinde bulunmuştur.

İrlanda devleti, 29 yönetim bölgesinden oluşmaktadır. İrlanda'da yerel yönetim 1898 tarihli Mahalli Yönetim Kanunu'na dayanmakta olup, söz konusu kanun uyarınca yerel yönetimde İngiliz sistemi esas alınarak, "county"ler oluşturulmuştur. "County" düzeyinde 29 Bölge Konseyi, 5 Şehir Konseyi ve 75 İlçe Konseyi olmak üzere ülke çapında 114 yerel idare makamı bulunmaktadır. Konseyler yerel yönetimlerden doğrudan sorumlu olan birimlerdir. En büyük bölgeler Donegal, Mayo, Kerry ve Cork iken Dublin ve Louthi daha küçük olmakla beraber daha fazla bir nüfusa sahiptir.

İrlanda parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. Meclis ise ikili yapıdadır. Dail adındaki Temsilciler Meclisi 166 milletvekilinden oluşmakta, Seanad adındaki senato ise 60 üyeden oluşmaktadır. Meclis seçimleri beş yılda bir yapılmaktadır. Cumhurbaşkanı ise yedi yılda bir halk tarafından seçilir. Başbakan, meclisin aday göstermesi üzerine cumhurbaşkanı tarafından atanır.

İrlanda nüfusunun yaklaşık % 40'ı genç nüfus olup, genç, eğitilmiş ve dinamik bir işgücü bakımından İrlanda'ya avantaj sağlamaktadır. Buna ek olarak, İrlanda'daki işgücünün rekabet edebilirliği (eğitim düzeyi, yaş ortalaması, İngilizce konuşması vb. unsurların etkisiyle) Batı ülkeleri arasında son derece yüksektir. 65'in üzerinde bulunan nüfus oranı itibarıyla Avrupa'daki en düşük orana sahip olan İrlanda, benzer şekilde toplam bağımlı nüfus oranı (15'ten küçük ve 65'den büyük olan nüfusun toplamı) bakımından da en düşük orana sahip bulunmaktadır. Bir diğer ifade ile İrlanda, ekonomik bakımdan Avrupa'nın en aktif nüfusuna sahiptir.

İrlanda bağımsızlığını kazandığı 1922 yılından günümüze çok uzun bir yol kat etmiştir. İrlanda'da, ekonomik açıdan kendine yeterli olabilmek ve siyasi bağımsızlığını kazanmak amacı ile ilk olarak içe dönük ve korumacı bir dizi politika belirlenmiştir (Yüksek gümrük tarifeleri, çoğunluğu yabancı olan mülkiyet ve sanayinin yasaklanması ve ekonomi alanında

devlet eliyle yönetilen kuruluşlarının kurulması). 1950'lere kadar süren bu politikalar ekonominin durgunlaşması ve dış ticaretin çoğunlukla Birleşik Krallıkla sınırlı kalmasına neden olmuştur. Bu anlamda 1958 yılı ülke için bir dönüm noktasıdır. 1950'li yıllar, ekonominin geri kalmışlığının anlaşılması sonucu devletin tutumunda belirgin değişikliklerin yaşandığı yıllar olmuştur. İhracat potansiyeli bulunan sanayilerde dış yatırıma olumlu yaklaşılmaya başlanmıştır.

İrlanda ilk serbest ticaret anlaşmasını 1965'te İngiltere'yle imzalamıştır. İrlanda için bu serbest ticaret anlaşması, ülkeyi Avrupa Birliği (AB) üyeliğine hazırlayan bir ara aşama olmuş, 1973'te İngiltere'yle birlikte AB'ne katılmıştır.

Yıl	GSYİH (Milyar \$)	Kişi Başına Gelir (\$)	Büyüme Oranı (%)	Enflasyon Oranı (%)	İhracat (Milyar \$)	İthalat (Milyar \$)
2005	201,9	32.697	6,2	2,2	102,9	67,8
2006	221,9	34.051	5,4	2,7	104,5	73,1
2007	259,7	36.230	6,0	2,9	115,2	88,1
2008	267,3	37.866	-3,0	3,1	119,8	84,8

1958 yılında tasarlanarak yürürlüğe konan stratejiyle, AB'ne katılım ve Euro'ya geçişin etkisiyle, 1950-1980 yılları arasında İrlanda ekonomisi dışa açılma ve ekonomik entegrasyon konusunda büyük ilerleme kat etmiştir. Yabancı sermaye açısından, özellikle üretimlerinin büyük bir kısmını Avrupa'ya ihraç eden ABD'li firmalar için cazip hale gelmeye başlamıştır.

Bu gelişmelere rağmen Birliğe üyeliğinin ilk yıllarında ve 1980'li yılların başlarında İspanya, Portekiz ve Yunanistan'la birlikte Avrupa Birliği'ne üye ekonomik açıdan en geri olan dört ülkeden biriydi. Hatta 1980'lerin başında İrlanda, Batı Avrupa'nın "hasta adamı" olarak adlandırılmaktaydı.

Günümüzde, son yıllardaki iktisadi performansından dolayı İrlanda ekonomisi için "Kelt Kaplanı" unvanı kullanılmaktadır. İrlanda ekonomisi, 1990'larda rekor seviyede büyümüştür.

1990'lı yıllarda yaşanan ekonomik başarının altında aşağıda yer alan faktörler etkili olmuştur;

- Genç nüfus ve hızla büyüyen iş gücü arzı,

- Büyük oranlı sermaye girişleri,
- AB Yapısal ve Birleşme Fonları'nın stratejik bir biçimde kullanılması,
- Pragmatik ve yenilikçi hükümet politikalarının izlenmesi,
- Ekonomik kalkınmaya yönelik "Sosyal Ortaklık" yaklaşımı,
- Mal ve hizmetlerde uluslararası ticarete tam olarak uyum,
- Eğitim ve teknolojik yeniliklere verilen önem.

İrlanda ekonomisinde yaşanan değişikliğin başını ihracat çekmektedir. 1958 yılında korumacı politikaların terk edilmesinden bu yana İrlanda hızla küresel ekonomiye entegre olmuştur. Bir yandan Avrupa tek pazarına üye olması, diğer yandan transatlantik pazarına önemli bir bağlantı noktasında bulunması, İrlanda'yı dünyadaki en açık pazarlardan birisi haline getiren belirleyici unsurlardır.

SHANNON BÖLGESİ VE SHANNON DEVELOPMENT

Shannon Bölgesi altında Limerick, Clare, North Triperary, North Kerry ve South West Offaly idari yönetim bölgeleri bulunmaktadır. Bölgenin toplam nüfusu ise 455.000'in üstündedir. Bölge, ülke nüfusunun % 11'ini oluşturmaktadır. Bölgenin en büyük şehri nüfusu 184.055 olan Limerick'tir. Shannon Development ülkede bölgesel ekonomi alanında uzmanlaşmış tek kalkınma ajansıdır. Ajansın amaçları ise: Bölgenin daha gelişmiş alanlarının tam kalkınma

potansiyellerini gerçekleştirmesi, daha az gelişmiş bölgelerinin kalkınmalarının tamamlaması ve Shannon Havaalanı için talebin artırılmasıdır.

Önemli doğal kaynaklara sahip olan Bölge son yıllarda güçlü bir kalkınma hamlesi yapmıştır. Orta Batı bölümündeki en büyük sektör kamu sektörüdür. Ancak, ekonomik krizle beraber tüm dünyada olduğu gibi Shannon'da da ekonomi kötüye gitmiştir. 2009 yılı içerisinde bölgede bulunan Dell, işgücünde 1900 kişilik bir azalmaya gideceği açıklamıştır.

2008'in ikinci yarısında İrlanda genelinde olduğu gibi bölgede de işsizlik yükselmiştir. İstatistikler son ekonomik gelişmelerden en çok genç erkekler etkilendiğini göstermektedir. Bu durumun ana sebebi ise inşaat sektöründeki daralma olmuştur. Bu trendi tersine çevirmek için ise Hükümet özel bir görev grubu oluşturarak bu grubun kısa, orta ve uzun dönemli önergeleri oluşturmalarını istemiştir.

2008 yılında Shannon'ı ziyaret eden turist sayısı 1.97 milyon olmuş ve 461 milyon avro gelir elde edilmiştir.

Shannon Bölgesi'nde işgücünün mezun olduğu bölümler genellikle Mühendislik ve Mimarlık, Tıp, Eğitim, İşletme Hukuku ve Sosyal Bilimler'dir. Bölgede bir Üniversite ve iki Teknoloji Enstitüsü bulunmaktadır. Limerick Üniversite'nde yaklaşık 11.000 öğrenci eğitim görmektedir.

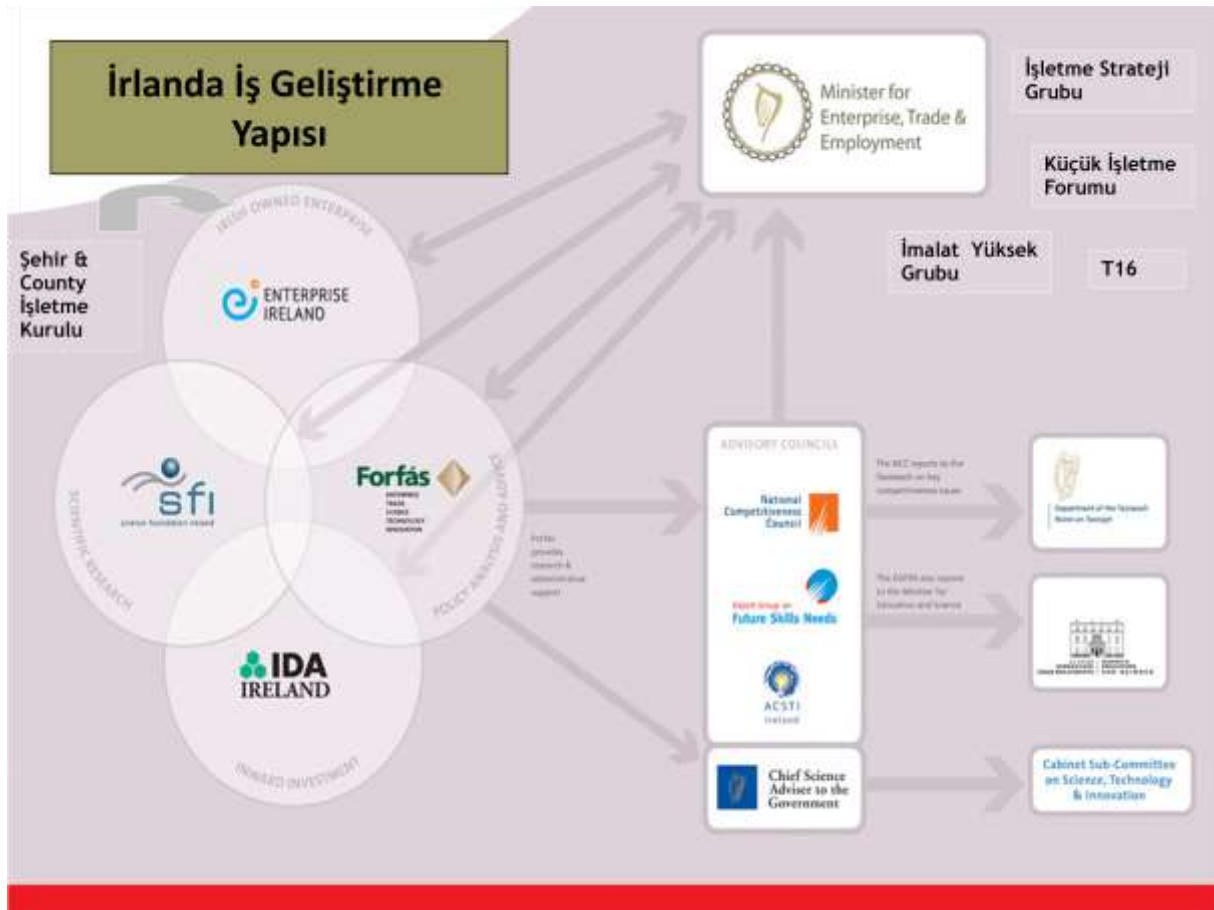
Bölgenin endüstriyel altyapısını incelediğimizde ilk olarak Shannon Serbest Bölgesi'nin varlığı dikkati çekmektedir. Serbest Bölge 243 hektar Uluslararası İş Park'ından oluşmaktadır. Bölge, Shannon Kalkınma Ajansı tarafından yönetilmekte ve tanıtılmaktadır. 1959 yılından kurulduğundan bu yana 110'unu aşkın uluslararası firma bölgeyi yatırım için seçmiştir. Alan, İrlanda'nın Kuzey Amerikan firmalarının kümelandığı en büyük serbest bölgesidir. Alanda, 7197 kişi istihdam edilmekte olup, 2008 yılında satışlardan 3.5 milyar avro kazanılmıştır. Firmaların Ar&Ge harcamaları ise 44 milyon avro olmuştur. Bölgede bulunan firmalar, uzay gemileri sanayisi, finans servisleri, mühendislik, enformasyon – iletişim ve sağlık sektörlerinde faaliyet göstermektedirler. Serbest Bölgede bulunan başlıca firmalar ise Avocent, Digital River, GE Capital, Intel, Lufthansa Technik ve Symantec'tir. Shannon'ın ulaşım altyapısı hızlı, etkili ve düşük maliyetli olarak firmaları ürünlerini uluslararası marketlere ulaştırmalarını sağlamaktadır. Shannon Uluslararası Havalananı İrlanda'nın en

büyük havaalanlarından biridir ve bölge ekonomisi için büyük önem taşımaktadır. Ajans, serbest bölgenin yeniden yapılandırılması için bir master planı hazırlamıştır. Bu plan ile firmaların ölçeklerini büyütme, yeni fabrikalar, laboratuvarlar ve depolar oluşturmaları amaçlanmaktadır. Ulusal Teknoloji Parkı ise Limerick Üniversitesi'nin yanında bulunmaktadır ve ülkenin ilk teknoparkıdır. Teknoparkta 80'ni aşkın yerli firma ve çok uluslu şirket bulunmaktadır. Diğer taraftan ise telekomünikasyon alanında Ajans önemli çalışmalar yapmaktadır. Shannon Broadband bölgenin ilk geniş bant hizmeti veren şirkettir.

İrlanda Çalışma Ziyareti ve İzlenimler

7-11 Mart 2010 tarihleri arasında gerçekleştirilen İrlanda çalışma ziyareti kapsamında Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı Heyeti tarafından Industrial Development Agency (IDA), Enterprise Ireland(EI) olmak üzere İrlanda genelinde ülkesel ölçekli iki kalkınma ajansı ile bölgesel düzeyde öncü ve pilot çalışmaları ile tanınan Shannon Bölgesi Kalkınma Ajansı ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Ziyaretin ilk gününde IDA Ireland ziyaret edilip çalışmaları hakkında görüş alışverişi gerçekleştirilmiştir.

Bölgemizin yatırım potansiyellerinin Avrupa Birliği ülkelerinde tanıtımının yapılması ve uluslararası arenada diğer kalkınma ajansları ile işbirliği ve ortak çalışma imkânlarının geliştirilmesi amacı ile yapılan bu ziyarete Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) Yönetim Kurulu üyelerinden Tokat Valisi ve Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Şerif YILMAZ, Samsun Valisi Sayın Hasan Basri GÜZELOĞLU, Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Yusuf Ziya YILMAZ, Tokat Belediye Başkanı Sayın Adnan ÇİÇEK, OMÜ Rektörü ve Kalkınma Kurulu Başkanı Sayın Prof. Dr. Hüseyin AKAN, Samsun İl Genel Meclis Başkanı Sayın Mustafa KARAKURT ve Tokat İl Genel Meclis Başkanı Sayın Mehmet ELİBOL, Tokat TSO Başkanı Sayın Ahmet ARAT ile OKA Genel Sekreteri Mevlut Özen ve Ajans Uzman personelinden Gökhan YALÇIN katılmıştır.

IDA IRELAND (Industrial Development Agency)

Yukarıdaki şemada özetlendiği üzere ülke çapında faaliyet gösteren 4 önemli kalkınma organından birisi olan IDA'nın, 1950'li yılların sonunda İrlanda ekonomisinin dışa açılma amacıyla paralel olarak, temel amacı ülkeye doğrudan yabancı sermaye girişini desteklemek ve bu yatırımların ülke politikalarıyla bütünleşik amaçlara hizmet etmesini sağlamaktır. Bu bağlamda 1973 yılında Avrupa Birliği üyeliğine hak kazanan İrlanda, Avrupa pazarıyla bütünleşme şansını da yakalamıştır. Ancak bugün gelinen duruma bakıldığında ülkedeki yabancı sermaye girişinin önemli bir miktarının Amerika Birleşik Devletleri'ne ait şirketlerin olduğu görülmektedir. Ülkedeki toplam 994 uluslararası şirketten 477 tanesi ABD kökenli firma iken, bu şirketlerin yaratılan 136.000 yeni istihdamdan aldığı pay ise %70'tir. Doğrudan IDA'nın koordinasyonunda ve girişiminde gerçekleştirilen bu yatırımların ülke ekonomisine önemli katkıları olduğu görülmektedir. Bu firmaların ihracat rakamları yıllık 98 Milyar Avroya ulaşmıştır, yine bu şirketler tarafından ödenen kurumlar vergisi 3 Milyar Avrodur.

IDA IRELAND ziyareti kapsamında ajansın temel faaliyet alanları dışında tartışılan bir diğer konu ise 1990lı yıllarda İrlanda'nın yaşadığı hızlı ekonomik gelişmenin altyapısı ve nasıl gerçekleştirildiğidir. Ajans adına konuşan Jim Whelan, bu sürecin aslında 1960'larda başlayan bir eğitim seferberliğinin bir sonucu olduğunu belirtmiştir.

Ireland's Economic Journey 1969 to 2009

No Magic Bullet

Ülke çapında oldukça ciddi bir kaynak aktarımının gerçekleştirildiği eğitim alanının, sanayi politikaları ve stratejilerine entegre edilip uluslar arası üretim yapan firmaların ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücünün yaratıldığını ve bütün bu sürecin Avrupa Birliği fonlarıyla birlikte desteklenerek gerekli altyapının sağlandığı belirtilmiştir. Dünya çapında birçok ülkede yatırım büroları bulunan IDA, bu ofisler aracılığıyla yabancı yatırımcılara yerinden hizmet vermeye çalışırken, bir diğer taraftan merkezden sürdürmeye çalıştığı bağlantılarla yabancı yatırımcıları çekmeye yönelik faaliyetleri devam etmektedir. Jim Whelan, bu anlamda, stratejilerini olabildiğince çok firmaya ulaşmak ve bunlar arasından elde edebilecek bir yatırım olanağının bile başarı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir şeklinde özetlemiştir.

Work needed to generate a project

Yukarıdaki şemada özetlendiği gibi gerek merkezden gerekse dünyanın farklı bölgelerindeki ofislerinde aynı stratejiyle çalışan IDA hedeflerinin azami sayıdaki yatırımcıya ulaşmak şeklinde özetlemektedir. Bu ziyaret kapsamında dikkat çeken bir diğer nokta yapılan sektörel analizlerdir. İrlanda'ya çekmek istedikleri yatırımcı profilini de mümkün olduğunca kendileri tarafından şekillendirilmesinin önemli bir nokta olduğunu vurgulayıp, bu anlamda 4 temel sektör belirleyen ajans, yaklaşık 30 sene önce en fazla katma değer getireceğini öngördükleri 4 sektörü şu şekilde sıralamıştır; bilgi iletişim teknolojileri, yazılım ve bilişim, finansal marketleri ve tıbbi teknolojiler olarak belirlemişlerdir. Bugün ülke çapında gelinen noktada ise, teknoloji ve iş parklarındaki şirket profillerine bakıldığında önemli bir yoğunluğun bu 4 sektör başlığı altında yoğunlaştığı görülmektedir. Böylece belirlenen bu sektörlerde belirli oranda bir kümelenmenin de sağlandığı görülmektedir. Firmaların olumlu dışsalılıklardan faydalandığı, aralarında teknoloji alışverişi gibi kümelenmenin temel faydalarının da firmalar tarafından tecrübe edildiği vurgulanmıştır. İrlanda'nın yaratabildiği uygun yatırım ortamından faydalanan şirketlerin aşağıda örnekleri verildiği gibi, bütün faaliyetlerinin bir arada gerçekleştirebildikleri büyük yatırımlar yapıldığı belirtilmiştir.

Konuşmacı Jim Whelan son olarak odaklandıkları faaliyetleri ve stratejileri şu şekilde özetlemiştir;

- Mevcut şirketlerin kapasitelerini geliştirmek
- Yeni yatırımcı çekmek
- İnternet, Bio-Teknoloji ve Yeşil Enerjiler konusunda yeni sektörler ve yatırım alanları geliştirmek
- AR-GE ve yenilikçilik faaliyetlerini desteklemek

Bununla birlikte IDA, iki önemli odak noktasını ise şöyle ifade etmektedir; bölgesel kalkınma anlamında iş alanlarını insanlara götürmek yani yatırımları ülkenin diğer bölgelerinde de konumlandırmak ve ikinci olarak gerekli yatırım alanlarına yönelik merkezi hükümetin altyapı stratejilerini ve politikalarını yönlendirmek ve düzenlemek. Özellikle ikinci noktanın önemine dikkat çekilip yatırım yapacak firmaların ihtiyaçlarına mümkün olan en hızlı cevabı vermenin önemine dikkat çekilmiştir.

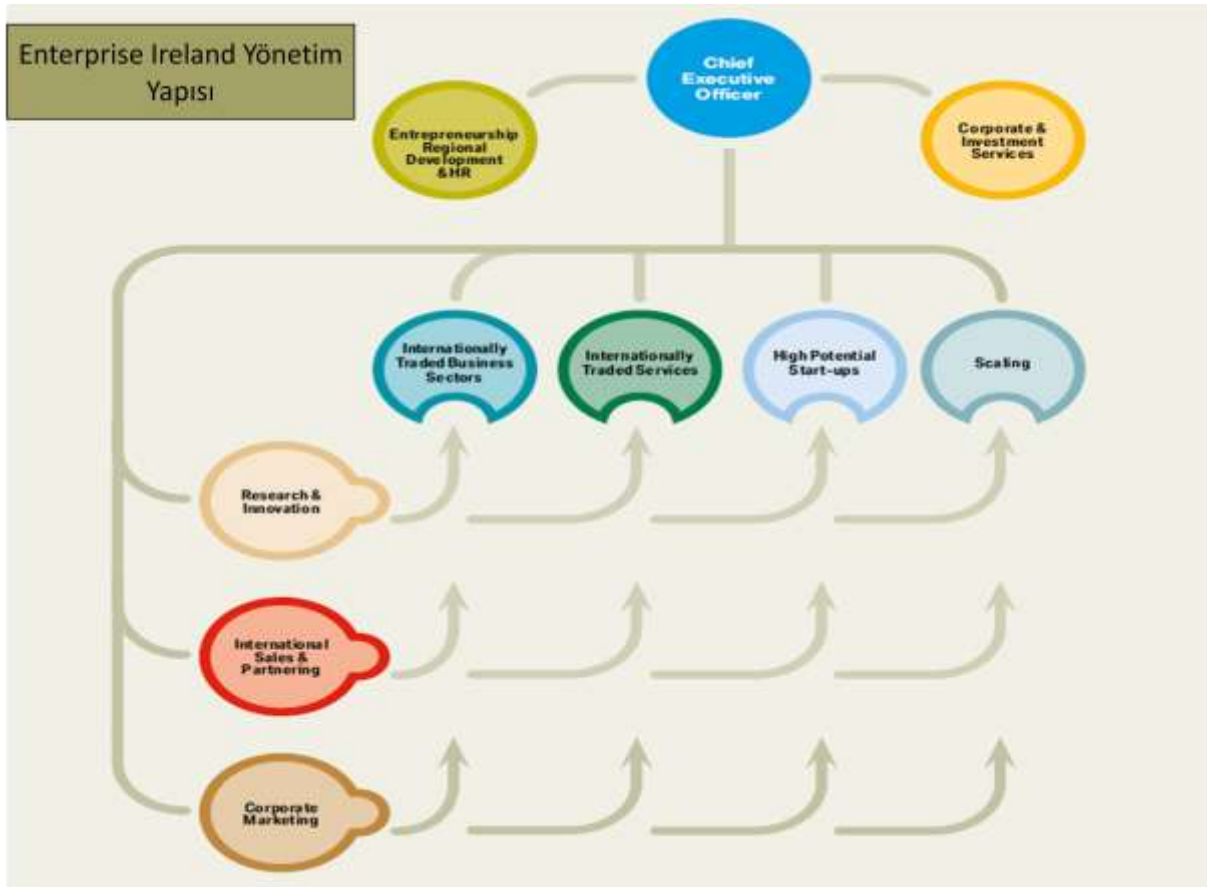
Enterprise Ireland

Tıpkı IDA Ireland gibi merkezi ajanslardan biri olan Enterprise Ireland (EI) faaliyetlerini ülke ölçeğinde yürütmektedir. Temel amacı İrlanda menşeli firmaların iktisadi ve kurumsal kapasitelerini geliştirmek olan EI müşteri profilini şu şekilde özetlemektedir;

- Uluslar arası alanda ticari faaliyet gerçekleştiren, İrlanda kökenli olup 10 kişiden fazla kişi istihdam eden şirketler
- Yiyecek, içecek ve mobilya alanında ulus aşırı şirketler

- İnovasyon öncelikli, yüksek potansiyelli şirketler
- İlk 3 senesinde 10 kişiden fazla kişi istihdam eden ve 1 Milyon Euro satış yapan firmalar

Öncelikli hedef alanı İrlandalı şirketler olmasına karşın görüldüğü gibi yiyecek, içecek ve mobilya alanında uluslararası şirketlerle de çalışmaktadır. Dikkat çeken bir diğer nokta ise yenilikçilik ve hızlı gelişme potansiyeli olan firmalardan ayrıca bir müşteri profili oluşturmalarıdır. Henüz kurulmalarının ilk senelerinde ticari ve üretim faaliyetleri anlamında oldukça başarılı performans gösterip, atılım potansiyeli olan firmaların bu gelişmelerinin devamını sağlamak ve ekonomideki olumsuz gelişmelere karşı dirençlerini arttırmak amaçlı bu şirketlere ayrıca destek ve teknik hizmet sağlamaktadır. El'in bu dört hizmet grubuna yönelik destek mekanizmalarını ve yönetim yapısı aşağıdaki şemadaki gibi özetlemek mümkündür. Görüldüğü gibi El hizmetlerini üç ana başlıkta özetlemektedir ki bunlar sırasıyla; araştırma ve yenilikçilik, uluslararası pazarlama ve ortaklıklar ve kurumsal pazarlama faaliyetleridir.

Eİ bünyesinde toplamda 30 uluslar arası ve 9 bölge ofisinde 850 kadar çalışan istidam edilmektedir. Bütçesi ve kaynaklarına bakıldığında tamamının devlet kaynakları olduğu görülmektedir. Örneğin 2009 yılı bütçesi 438 milyon avro olup bunun 32 milyon avrosunu kırsal kalkınma ve tarıma, 40 milyon avrosu ise diğer kurumları (ticaret odaları, esnaf odaları) fonlamakta kullanılmaktadır. Tıpkı IDA örneğinde olduğu gibi Eİ müşterilerinin İrlanda ekonomisinde katkıları oldukça büyüktür. Özetle;

- 134,000 tam zamanlı çalışan,16,000 yarı zamanlı ve sözleşmeli çalışan (2009 yılı için)
- Yaratılan istihdamın %70 i Dublin metropoliten bölgesi dışındadır.
- Yaratılan istihdam dolaylı olarak 100.000 dolaylı iş sahası yaratmaktadır.
- 2008 yılında 20 Milyar avro yatırım
- 32.6 Milyar avro toplam satış 2008 yılında
- Toplam İhracat; 14,3 milyar avro 2008 yılında, 2007'ye göre %3 artış

Eİ bütün bu destek mekanizmalarını 4 kilit faaliyet altında toplayebileceğini ifade etmiştir. Bunlardan ilki AR-GE faaliyetleridir; daha özeldir ise hizmetler sektöründe ve üretim alanında pazara yönelik yenilikçiliği desteklemek. İkinci olarak başlangıç faaliyetlerinde başarılı bir çizgi yakalayan ve ilerisi için potansiyel gösteren firmalara (high-potential start up) yatırım ve iş planı desteği sağlamak. Üçüncü ve dördüncü faaliyetler ise sırasıyla; Büyüme Fonu; müşterilerin ihracat potansiyellerini geliştirerek rekabet güçlerini arttırmak ve İstikrar Fonu; işletmelerin büyüme potansiyellerini maksimize ederek istikrara kavuşmalarını sağlamak.

Son olarak, yaşanan ekonomik krizin İrlanda ekonomisindeki etkileri tartışılıp bunların Eİ müşterisi firmalara olan olası etkilerini en aza indirmek amaçlı Eİ'nin bu gelişmelere karşı

olan kısa ve uzun vadeli stratejileri özetlenmiştir.

Shannon Kalkınma Ajansı (Shannon Development)

Ülkemizde faaliyet göstermeye başlayan kalkınma ajanslarının yapısı ve amaçlarıyla tam olarak örtüşen bir yapıya sahip olan Shannon Kalkınma Ajansı bölgesel kalkınmayı ve görece daha az gelişmiş olan bölgelerin kalkınmasını amaçlamaktadır. 1959 yılında kurulan Shannon Kalkınma Ajansı ilk olarak Shannon Havaalanını işleten ve geliştirmeyi amaçlayan bir kamu girişimi olarak kurulmuştur. Trans-Atlantik uçuşlarda bir durak noktası olan Shannon Havaalanı gelişen teknolojiyle birlikte önemini kaybetmeye başlamasıyla yeniden bir yapılanmaya gitmek zorunda olan Shannon Development, serbest bölgeyi yöneten bir yapıya kavuşmuştur. Takip eden süreçlerde dışa açılma ve Avrupa Birliği üyeliğiyle yapısal dönüşümler geçiren İrlanda ekonomisinin koşulları Shannon Kalkınma ajansının da bugünkü yapısına kavuşmasını da sağlamıştır. 1990 yılların sonlarına kadar bir kamu kurulu niteliğinde olan merkezi gelirlerini merkezi bütçeden aktarılan paydan alan Shannon Development, son 15 senedir özel bir şirket niteliğinde faaliyetlerine devam etmektedir. Diğer bir ifadeyle merkezi hükümetten gelirlerinden pay almayıp kendi gelirlerini kazanmaktadır.

Her ne kadar yasal statüsü özel bir şirket olsa da ajans bütün faaliyetlerinde merkezi hükümetin ülkesel ve bölgesel gelişme eksenleri ve politikalarıyla paralel hareket etmek durumundadır. Bu ilişkiselliği sağlayan Shannon Development' ın kurumsal yapısını soldaki gibi özetlemek mümkündür.

Ajans ve merkezi hükümet arasındaki koordinasyonu sağlamak amaçlı ajansın kurumsal yapılanması içerisinde yönetici komitenin üzerinde yer alan kurul, gerek gelecekteki program ve plan önerileri gerekse geçmiş dönemlerde ilgili faaliyetler hakkında doğrudan bakanlığa rapor vermek durumundadır. Sunumlar sırasında bu yapının etkinliğinin ve verimliliğinin doğrudan ajansın faaliyetlerini biçimlendirmesi açısından, kritik olduğu vurgulanmıştır.

Kuruluşundan bu yana geçen 50 sene boyunca Shannon Development faaliyetlerini bölgenin potansiyellerinden tam olarak faydalanmak ve bölgenin değerlerini ekonomiye girdi olarak değerlendirmek amaçlı işbirliği kültürü geliştirme ve farklı sorumluluk alanlarıyla ortak hareket şeklinde özetlemektedir. Kamu ve özel sektörün birlikte hareket sonucu hayat bulan faaliyetlerse şu şekilde ifade edilmiştir;

- Shannon bölgesinde, girişimcilik kültürü oluşturmak ve bilgi toplumunun faydaları hakkında farkındalık yaratmayı da kapsayan biçimde, sanayi sektörünün gelişmesini sağlamak.
- Shannon Serbest Bölgesini uluslararası ticaret ve üretim faaliyetleri alanında dünya ölçeğinde bir konuma getirmek
- Bilgi ağları oluşturmak ve yönetmek; kuluçka sürecini geliştiren, diğer kurumlarla ilişki içinde olan ve yabancı yatırımcılarla etkileşimde olan iş parkları
- Turizmin geliştirilmesi
- Yeni turizm projeleri geliştirmek amaçlı Avrupa Birliği Bölgesel Kalkınma fonlarının dağıtım ve yönetimi
- Ticari turizm girişimleri üretmek; tarihi kaleleri restore ettirmek ve turistler için cazibe noktaları geliştirmek
- Kırsal kalkınma ve gelişmeyi hızlandırmak

Özetle Shannon Kalkınma Ajansının odaklandığı gelişme eksenlerine bakıldığında iki önemli nokta görülmektedir ki bunlar; turizm ve bilgi ve iletişim teknolojileriyle bütünleşebilmiş sanayidir.

Shannon Kalkınma Ajansı programı boyunca ziyaret edilen iyi uygulama örneklerinin de bu iki alanda yoğunlaştığını söylenebilir. Bu ziyaretlerin en önemlilerinden biri de Ulusal Teknoloji Parkı'dır.

Ulusal Teknoloji Parkı (National Technology Park – NTP)

1984 yılında İrlanda'da ilk örnek olarak kurulan Ulusal Teknoloji Parkı, bilgi temelli şirketlere ve ileri teknoloji üreten firmalara ev sahipliği yapmaktadır. Yaklaşık 80 İrlanda kökenli ve uluslar arası firma tarafından toplamda 3000 kadar nitelikli personelin istihdam edildiği parkta araştırma geliştirme ve yazılım faaliyetleri toplamda 30 bina ve 139 354,56 m2 alanda devam etmektedir. Limerick Üniversitesi ve Limerick Teknoloji Enstitüsü ile birlikte aynı yerleşke içerisinde faaliyet gösteren Ulusal Teknoloji Parkı birçok konuda üniversite ile birlikte hareket ederek işbirliğini geliştirip nitelikli eleman ihtiyacını da karşılamaktadır. Ziyaret sırasında da konuşmacılar özellikle bu konu üzerinde durup önemi üzerine vurgu yapmışlardır.

Ulusal Teknoloji Parkı

Limerick Üniversitesi

Ulusal Teknoloji Parkının mastır planında ise temel olarak doğrudan yabancı yatırımcılara ve yerli firmalara uygun iş ortamını sunan uluslararası bir merkez olmak amaçlanmaktadır.

Bunu sağlamak amaçlı gereken nitelikler ise şöyle özetlenmiştir;

Esneklik; Firmalara, değişen Pazar koşullarına uyum sağlayabilecek ticari nitelikleri sunan esnek bir gelişme çerçevesi sunmak

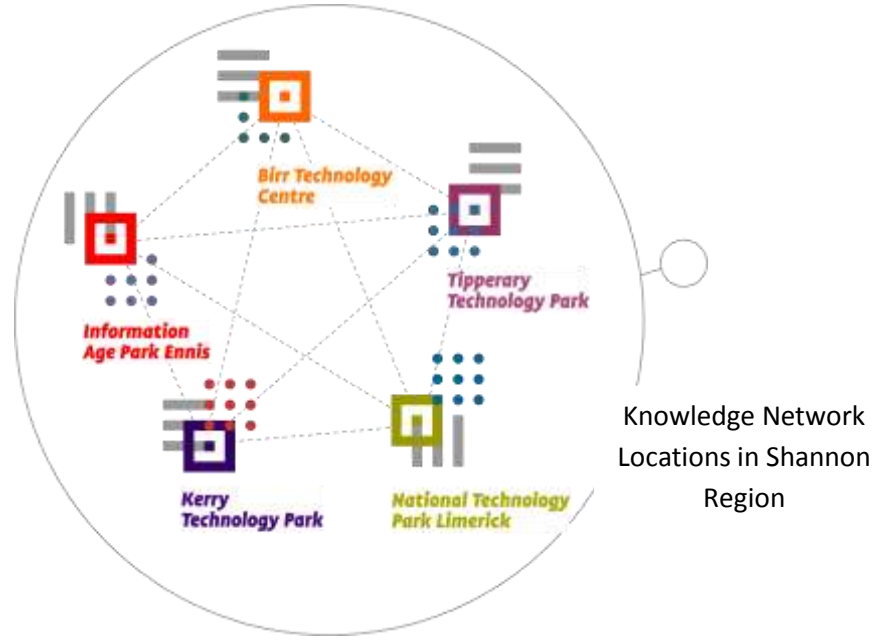
Ulaşılabilirlik; Gerek yerel gerekse uluslararası firmaların teknoloji parkına erişmelerinin önündeki bütün engelleri kaldıran fiziksel ve çevrimiçi altyapı olanaklarının sağlanması

Verimlilik; Fiziksel alanda bütün kullanımların gelişmesine olanak tanıyan ve kullanıcıların bütün ihtiyaçlarına cevap verebilen verimli bir gelişim şeması

İmaj; Teknoloji parkının kendine has niteliklerine vurgu yaparak ulusal ve uluslararası toplumlarda yarattığı imajın kalitesini yükseltmek

Konfor; Peyzaj öğelerini kullanarak kullanıcıların rahatlığını da gözetilen bir teknoloji parkı

Ulusal Teknoloji Parkı ziyaretinin tartışılan bir diğer konu ise bu tür parkların bölgenin tamamına yayılmış ve bu tür alanlar arasında bir ağ ilişkisinin kurulmasının önemidir. Bu amaçla sadece Ulusal Teknoloji Parkının varlığıyla yetinmeyip bölgenin diğer kısımlarına da benzer tesislerin inşa edildiğini ve farklı iş parkları ve teknoloji parkları arasındaki etkileşimin önemi vurgulanmıştır. Benzer amaçlarla kurulan ve bölgeye homojen bir şekilde dağılmış iş ve teknoloji parklarının kurduğu bilgi ağları ve bu şekilde gerçekleşen teknoloji transferi ve deneyimin Shannon Kalkınma Ajansının en önemli başarılarından biri olarak belirtilmiştir.

Yukarıda da görüldüğü gibi Ulusal Teknoloji Parkının yanı sıra Shannon Bölgesinde 4 adet teknoloji parkı daha bulunmaktadır. Toplantılarda özellikle üzerinde durulan konu bu teknoloji parklarının münferit varlıklarından çok bir bütünün parçası olarak aldıkları rolün önemidir. Ulusal Teknoloji Parkı ziyaretinde üzerinde durulan son konu bu ağların ve teknoloji parklarının ileride olası gelişme senaryolarıdır.

Bu noktada belirtilenler ise özetle, nehir kenarı gelişiminin oldukça elverişli ve prestij alanları yaratmakta kullanılabileceği, Limerick Üniversitesiyle olan ilişkilerin daha da güçlendirilebileceği ve son olarak bu ilişkiler bağlamında Üniversitede açılacak yeni bölümlerin ya da yüksek lisans programlarının Teknoloji parklarının ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak karara bağlanabilecek olmasıdır.

Shannon Heritage

Shannon Kalkınma Ajansının şirketleşen yapısının sağladığı bir diğer avantaj ise kendi bünyesinde farklı yeni şirketler açabilmesidir. Shannon bölgesindeki kültürel miras ve turistik değerlerin değerlendirilmesi ve yönetilmesi amaçlı ajans bünyesinde kurulan Shannon Heritage tam da bu mantıkla kurulmuş bir alt organizasyondur. Özellikle bölgede bulunan tarihi kalelerin yenilenmesi ve bu değerlerin turizme kazandırılması konusunda oldukça başarılı örnekler sunan Shannon Heritage'ın bölgeye turizm anlamında ciddi artılar sağladığı belirtilmiştir.

Shannon Heritage'ın temel amaçları yukarıda belirtildiği gibi Shannon bölgesinin turizm anlamında yeni değerlere kavuşmasını sağlamak, bölgenin batı İrlanda'da önemli bir turizm noktası haline dönüştürmek ve gelen ziyaretçi sayısını olabildiğince arttırmaktır. Bölgeye yıllık ziyaretçi sayısının 2 milyonun üzerinde olduğunu ve bu alandan elde edilen toplam gelirin de 517 milyon avro olduğu ve bu rakamlarında Shannon bölgesi açısından oldukça ciddi başarılar anlamına geldiği belirtilmiştir.

Bölgenin sahip olduğu en önemli turizm değerlerinden olan tarihi kaleler yine bu şirket tarafından yönetilmektedir ve senenin her günü ziyaretçi alabildiğini ve buralarda organize edilen diğer faaliyetlerle de çeşitliliğin sağlanıp böylece ziyaret eden turistlerin tekrar bölgeye gelmeleri amaçlanmaktadır.

Restore edilip turizm noktalara dönüştürülen kaleler

Kalelerin yenilenmesinin yanında ortaçağ geleneklerinin sürdürülüp özellikle Amerikalı turistlere yönelik bir pazarlama stratejisi olarak bu noktalarda her akşam geleneksel yemeklerin düzenlendiği ve bunun özellikle bu ziyaretçiler tarafından oldukça ilgi gördüğü belirtilmiştir. Shannon Heritage'in işlettiği ve bölgenin bir diğer önemli turizm noktalarından olan Moher falezleri de yıllık en 1 milyon turisti bölgeye çekmektedir ve şirketin girişimleri sonucu görece daha atıl durumda olan bu alanın modern sergi salonları, otelleri, restoranları ve diğer birçok altyapı yatırımlarıyla birlikte turistler için önemli bir merkez haline dönüştürüldüğü vurgulanmıştır.

2010 yılına yönelik, özellikle yaşanan ekonomik krizin de etkileriyle stratejilerini yeniden belirleyen Shannon Heritage özellikle Amerika pazarından olan talebin Avrupa'nın önemli ülkelerinden de gelmesi gerektiğini ve bu nedenle özellikle Almanya ve Fransa pazarına da hitap açılmayı hedeflediklerini belirtmiştir. Bu amaçla özellikle yeni turizm biçimlerini de sunmayı hedefledikleri belirtilmiştir. Spor, konferans ve ekolojik turizm biçimlerinin bu anlamda Shannon bölgesi için oldukça önemli roller oynamaktadır.

Sonuç

Özetle Shannon Kalkınma Ajansı 50 senelik geçmişinde merkezi hükümetten aktarılan bütçeyle desteklenen bir kamu kurumu niteliğinde faaliyetlerine başlayıp, son 15 senesinde ise kendi gelirleriyle ayakta duran özel bir şirket biçiminde bölgesel kalkınma hedeflerine yönelik çalışmalarına devam etmektedir. Ülke politikalarıyla mutlak bir eşgüdüm haline alınan yatırım kararları ve bölgesel politikaları uygulamayı amaç edinen Shannon Kalkınma Ajansı faaliyetlerini özellikle teknolojik yatırımlara, AR-GE faaliyetlerine ve turizme odaklamış

durumdadır. 50 sene öncesine bakıldığında büyük oranda tarımın baskın olduğu bölge ekonomisinde ciddi dönüşümler yaratmayı başaramıştır. Aşağıdaki şemada da 50 senede elde edilen bu dönüşümün özeti görülmektedir. Yapılan sunumlar ve bu dönüşüm üzerine yapılan tartışmalar esnasında özellikle ortaklık (partnership) ve eğitimin yani insan kaynaklarının bu dönüşüm için en kritik iki nokta olduğu vurgulanmıştır.

Ziyaret edilen tüm İrlanda Ajansları Kalkınma Ajansımızla yakın işbirliği içinde çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Ziyaretler sırasında Kalkınma Ajansımız ve faaliyetlerimiz hakkında bilgi sunulmuş ve bölgemize/ ajansımıza ait tanıtım materyalleri dağıtılmıştır. Ajansımızın bundan sonraki çalışmalarında özellikle böyle ziyaretlerin uluslar arası platformlarda ajansımızın tanınmasına katkı sağlayacağı açıktır. Ayrıca, bu tür çalışma ziyaretlerinin daha ileri ortaklık zeminlerine ulaşılması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Ziyaret sonunda Shannon Kalkınma ajansı ile Kalkınma ajansımız arasında işbirliği protokolü imzalanmıştır.

Memorandum of Understanding**BETWEEN****Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (Middle Black Sea Development Agency)****AND****& Shannon Development****On Cooperation**

Invited by Shannon Free Airport Development Company Ltd. (trading as Shannon Development), Ireland, the Middle Black Sea Development Agency headed by Mr. Şerif YILMAZ, Governor of Tokat (Chairman of Administrative Board) conducted a Study Tour of The Shannon Region of Ireland in March 2010.

During this Study Tour, Shannon Free Airport Zone and National Technology Park, Bunratty Castle and Folk Park and the Cliffs of Moher were visited. The Structure and Role of Economic Development Agencies was explored with a view to identifying areas of further cooperation in the exchange of technical knowledge and experiences of Integrated Regional Development. After the first meeting and exchange of experiences, Middle Black Sea Development Agency and Shannon Development, have made certain understandings with each other.

In order to establish and develop a long-term cooperation between the two parties in the future, through friendly consultations, Middle Black Sea Development Agency and Shannon Development agree to reach the following common points and sign this Memorandum of Understanding.

Have agreed as follows: